

หลักว้าชน

โดย "เสวตรรัตน์"

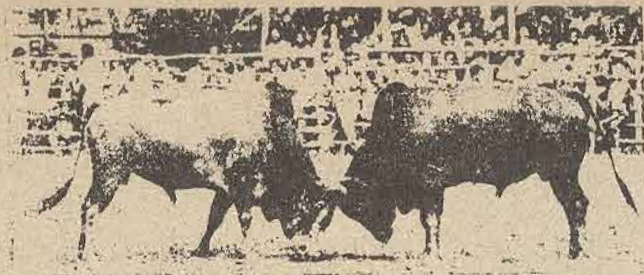
เอ่ยถึงว้าชนหรือกีฬาว้าชนโค
ในประเทศไทยเราคนทั่วไปรู้จัก
กันดี โดยเฉพาะในภาคใต้ด้วยแล้ว
เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องจริงเป็นจังกันทีเดียว
วางเดิมพันกันเป็นหมื่นเป็นแสน
ถึงเรือนล้านก็เคยมี สมัยก่อนกีฬา
ประเภทนี้เฟื่องฟูมากในภาคใต้
แต่ละจังหวัดก็มีบ่อนชนว้าหรือ
สนามชนโคอยู่เกือบทุกจังหวัด
ตั้งแต่ชุมพรลงไปจนถึงอำเภอ
สุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส
บางจังหวัดบ่อนใหญ่ที่ถูกต้องตาม
กฎหมายมีสามถึงสี่แห่ง ส่วนบ่อน
ถูกทุ้งหรือบ่อนเถื่อนไม่ต้องพูดถึง
มีอยู่เกือบทุกตำบล แต่ปัจจุบันนี้
กีฬาว้าชนโคได้กลายเป็นอดีตไป
เสียแล้ว บ่อนที่ถูกต้องตามกฎหมาย

หมายมีเหลืออยู่ไม่กี่แห่งเท่าที่
ทราบยังมีเหลืออยู่ในท้องที่จังหวัด
สงขลาและนครศรีธรรมราชเท่านั้น
ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ไม่ทราบว้ายังมี
บ่อนชนโคอยู่อีกบ้างหรือไม่?

ในสมัยที่กำลังเป็นที่นิยม
เมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปีที่ผ่านมามี
ลูกว้าตัวโตที่เกิดมาเป็นเพศผู้ ถ้า
มีลักษณะดี รูปร่างสมส่วนถูกต้อง
ตามตำราจะได้รับการเลี้ยงดูทะนุ
ถนอมเพื่อที่จะให้ได้เป็นว้าชนที่มีอัน
คับในภายภาคหน้า ว้าดังว้าเด่นจะ
มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกล่าวขานกัน
ทั่วในหมู่นักพนันชายไม่ว่าหนุ่ม
หรือสาวเฒ่าหรือแก่ ดังมากกว่าชื่อนักมวยที่วาดังในภาคนี้เสียอีก
เฉพาะว้าในจังหวัดปัตตานีเมื่อ

สองทศวรรษที่ผ่านมา เช่น ว้าลาย
ของครูสงวน บ้านนาเกตุ ว้าอ้าย
ลูกหมี่ ของ จ.ส.ค.จำ ศรีอินทร์
แห่งบ้านช้างให้ตก หรือว้าเข้มทอง
ของนายสิบเงิน แห่งอำเภอยะรัง
ลองถามเซียนว้ารุ่นคุณพ่อจะร้อง
อ้อทันที

ว้าตัวไหนที่เคยผ่านการชน
และได้รับชัยชนะติดกันหลาย ๆ
ครั้งจะได้รับการเลี้ยงดูเป็นพิเศษ
ชนิดที่เรียกว่าขุมมิให้ใครมิให้ต่อม
ในตอนกลางคืนจะมีมุ้ง (สำหรับ
ว้า) กางให้นอน มีที่เลี้ยงคอยเฝ้า
ตลอดคืน อาหารการกินก็บำรุงกัน
อย่างไม่อั้นทีเดียว หนุ่ก็ไม่ต้องไป
แตะเล่นกินเอง มีคนคัดมาให้พร้อม
และแทนที่จะใส่รางให้ว้ากินเองก็

กีฬานโคได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในภาคใต้เมื่อ ๒๐ ปีที่ผ่านมา

มิได้ ด้วยความรักและเชื่อมั่นในความสามารถของวัว เจ้าของจะให้ที่เลี้ยงมากอยป้อนหญ้าให้ที่ละฟ่อน ที่ละฟ่อนจนกว่าวัวจะอิม หลังจากฝึกซ้อมฝึกวิ่งกีฬาไปอบน้ำซัดสีนวิวรรธเสี่ยจนขนขึ้นมันวับ อาหารเสริมบำรุงบางตัวเจ้าของป้อนไข่ดิบให้กินวันละสิบกว่าฟองเป็นประจำ ดีเสียยิ่งกว่านมยบางค่าย หรือนกกีฬางเขตในปัจจุบัน เมื่อถึงเวลาจะนำเข้าชนในบ่อนก็มีการตกแต่งให้กับวัวของตนเสียอย่างวิไลสมาราที่เดียว มีผ้าคลุมปิดหลังคล้ายเสื้อสามารถของนักมวยบ้างก็ตัดเย็บจากผ้าดาวน์หรือผ้าไหมชั้นดี เขาก็สวมด้วยปลอกซึ่งถักจากไหมพรมมาอย่างดี และสิ่งสำคัญที่เสริมความเด่นให้กับวัวได้ไม่น้อยทีเดียวก็คือหลักวัว สำหรับปักกับพื้นดินเพื่อผูกเชือกล่ามวัวไว้เมื่อยังไม่ถึงเวลาชน บางเจ้าของหลักวัวเหล่านี้จะทำจากวัสดุมีค่าสูง และประดิษฐ์มาจากฝีมือช่างลึงระดับครูทีเดียว บางเจ้าของใช้เงินหล่อขึ้นรูปแล้วนำมาลึงเป็นหัวหลัก บางเจ้าใช้นาก* บางเจ้าใช้ขาช้างที่ตัดต่ำลงมาหน่อยก็เป็นทองเหลือง, ทองแดง หรือ สะแตนเลส เรื่องวัสดุที่ใช้ทำหลักวัวและความสวยงามนั้นประกวด

ประชันกันเหมือนอย่างกรงนกเขา ชาวในปัจจุบันไม่มีผิด ปักหลักล่ามวัวแต่ละที่ต้องเผ่าดูมิให้คลาดสายตาทีเดียว เพราะหลักวัวบางหลักมีค่าเสียยิ่งกว่าวัวที่ผูกล่ามอยู่กับหลักอันนั้นเสียอีก

ปัจจุบันหลักวัวเหล่านี้มีหลงเหลืออยู่น้อยมาก จากลักษณะวิธีการผลิตโดยการลึงขึ้นรูปเท่าที่พบมีอยู่สามลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

ก. หลักแบบชั้นเดียว ตัวหลักทั้งหมดเป็นวัสดุชั้นเดียวตลอดวัสดุที่ใช้ทำได้แก่แก่นไม้แก้ว, แก่นมะขาม, แก่นมะปริง ฯลฯ ถ้าเป็นโลหะ ได้แก่ทองเหลือง, ทองแดง, สะแตนเลส และเหล็กธรรมดา

ข. หลักแบบสองชั้น ตัวหลักและหัวหลักจะใช้วัสดุต่างชนิดกันและมีสีตัดกันนำมาต่อเข้าเดือยแล้วลึงเข้ารู หัวของหลักหรือลูกสะบ้านิยมทำจากเงิน, นาก, ทองแดง, ทองเหลืองหรืองาช้าง ส่วนตัวหลักที่เป็นรูปเปรี้ยวแหลมสำหรับปักกับพื้นดิน จะทำจากเขากวายหรือแก่นไม้ที่มีลวดลายสวยงาม

ค. หลักแบบสามชั้น แบบนี้หัวของหลักและตัวหลักจะใช้วัสดุ

และการทำเหมือนกับแบบ ข. แต่จะใช้นาก, เงิน หรือทองเหลืองทำเป็นรูปกรวยแหลมสวมเพิ่มเข้าที่ปลายของหลักอีกชั้นหนึ่ง ทำให้ความสวยงามเด่นสุดตายิ่งขึ้น และมีความคงทนขึ้นได้อีกมาก

ขนาดของหลักวัวเหล่านี้จะมีขนาดความยาวใกล้เคียงกันโดยทั่ว ๆ ไปจะยาวประมาณ ๑ ฟุต เป็นหัวเหล็กหรือลูกสะบ้าเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๕-๘ ซม. ความโตของตัวหลักส่วนกลางเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๒-๓ ซม.

หลักวัวระดับอินเตอร์เหล่านี้เป็นศิลปะวัตถุที่ทรงคุณค่าชิ้นหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นจากค่านิยม ความศรัทธา และเชื่อมั่นในวัวตัวนั้น ๆ (หลักแต่ละอันเจ้าของจะนำไปใช้กับวัวตัวใดก็ได้แล้วแต่ความพอใจ) เมื่อมีวัวดีหลักล่ามวัวก็ต้องดี วัสดุที่ใช้ทำจะต้องมีค่า ช่างลึงจะต้องเป็นช่างฝีมือสูงส่งจึงจะได้หลักวัวที่สวยงาม สามารถที่จะเสริมบารมีให้แก่วัวและเจ้าของวัวได้มีไข่น้อยทีเดียว ปัจจุบันหลักวัวเหล่านี้มีเหลืออยู่น้อยเต็มทีเมื่อไม่มีวัวหลักก็หมดความหมาย วัสดุมีค่าที่ใช้ทำหลักก็ถูกแกะกะเทาะออกขายหรือนำไปแปรรูปเป็นอย่างอื่น คนรุ่นหลังจึงมีน้อยจะรู้จักและนึกไม่ถึงว่าสิ่งเหล่านี้ะหรือคือหลักล่ามวัวของคุณปู่ "ไอ้โฮ"

* สัมภาษณ์ นายระดม นาศหิรัญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ ต.ป่าบอน อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี